

Seniorbladet

Organ för Arbetsmiljöseniorerna, Seniorföreningen vid
Arbetsmiljöverket och Arbetslivsinstitutet.

Nr 1, 2025

Redaktör: Åke Norelius

E-post red: ake.norelius@yahoo.se

Ordföranden har ordet

Nytt år igen, visst går åren bara fortare och fortare.

Vi gnetar på med aktiviteter cirka en gång per månad.

Preliminära förslag finns på hemsidan.

När aktiviteten är bokad och inbjudan fixad skickas de ut via e-post och finns också på hemsidan.

Det kommer in lite nya medlemmar men vi tror inte att vi når ut till alla som går i pension, så berätta gärna om föreningen om ni träffar tidigare arbetskamrater!

Hoppas att vi ses på någon träff framöver!

Karin Lagerkvist

Innehåll i detta blad

Besök på Spritmuseet, 2024-08-15

Vandring i Vällingby Centrum, 2024-09-17

Guidad visning av Konserthuset, 2024-10-16

Folkoperan – Herr Arnes penningar, 2024-10

Höstmötet 2024-11-11

Visning av Spökslottet, 2024-11-27

Kommande aktiviteter

Guidning av Täby gamla kyrka, 2025-01-20

Gustafsbergs porslinsmuseum, 2025-02-14

Höstmöte på AV, 2025-03-21

Folkoperan – Trollflöjten 2025-03-26 och 2025-04-10

Bogesunds slott, 2025-04-16

Bilmuseum "World of Classics", Tumba, 2025-05-08 (prel)

Haga-Parken, 2025-06-10 (prel)

Besök på Spritmuseet, Djurgården

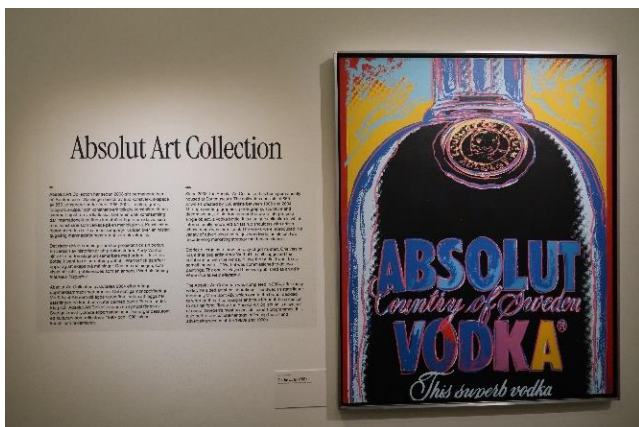
Vi var 19 personer som samlades i strålande solsken utanför Spritmuseet. Flera hade haft svårigheter att hinna i tid. Bussarna var fullpackade – ja det verkade som om varenda turist och varenda barnfamilj hade letat sig ut till Djurgården denna vackra dag. Vi letade oss emellertid in i mörkret på Spritmuseet där Emma tog emot oss och berättade om Sverige och alkoholen. Hon delade upp Europa i Spritbältet, Ölbältet och Vinbältet, och där Sverige ligger i Spritbältet. På 1700-talet kom potatisen till Sverige, först som blomma och medicin men senare även som livsmedel. En av potatisens pionjärer i Sverige var Eva de la Gardie, som bland annat uppfann en metod att göra brännvin på potatis. För detta utsågs hon till den första kvinnliga medlemmen av Vetenskapsakademien. Det var ingen vacker historisk bild av dryckeskulturen i Sverige som visades upp. Man drack/söp helt enkelt för att bli full och det var karlarna som söp.

Det var kvinnorna som försökte hålla ihop familjerna men supandet ledde ofta till misär. Ur detta växte nykterhetsrörelsen fram som så småningom ledde till motboken och Systembolaget.

Det fanns mycket att fördjupa sig i, bl.a. hur lätt det är att vinna VM i snapsvisor. Endast två länder deltar - Finland och Sverige. Vi är unika när det gäller traditionen med snapsvisor. Vidare kunde man sticka näsan i en doftorgel, lära sig mer om bekämpningen av spritsmugglingen och beskåda mängder av destillationsutrustning – legal och illegal.

Den som så önskade kunde fortsätta in på en konstupställning som visade olika konstnärers reklambilder inför Absolut's introduktion i USA:s olika stater.

En del av oss avslutade dagen med trevlig samvaro på Spritmuseets uteservering "Bersån", dock utan att testa deras provsats med olika spritsorter.

Sen återstod att försöka ta sig bort från den överbefolkade Djurgården!

Karin Hedén

Vandring i Vällingby Centrum

Tisdagen den 17 september hade vi bokat en vandring i Vällingby Centrum, som för övrigt fyller 70 år i år. Vi var 20 medlemmar som deltog, och hade en väldig tur med vädret!

Innan dess passade ca en tredjedel av oss att äta lunch på Grekiska Kolgrillbaren, en av Vällingbys trevliga lunchrestauranger.

Vår vandring leddes av författaren och arkitekturhistorikern Ulrika Sax, som visade sig känna till Vällingby mycket väl. Vi började med att gå omkring lite i själva centrumplaneringen, som var välbevarat jämfört med 1950-talet. Vällingby var en av de första planerade förorterna och kallades ABC-staden, som står för Arbete, Bostad och Centrum. Direkt runt centrumet fanns höga punkthus med mest smålägenheter, som främst var tänkta för ensamstående och par utan barn. Barnfamiljerna bodde lite längre från centrumplaneringen.

Utanför centrumet fanns även områden med arbetsplatser, både industri och hantverk. Kontorsarbetsplatser fanns det inne i centrumet, t.ex. huvudkontoret för Svenska Bostäder.

Man hade sett till att det fanns service i centrumet, t.ex. ungdomsgård och bibliotek – och dessa finns kvar på samma platser! Två kyrkor finns; St Thomas kyrka som tillhör Svenska Kyrkan och Västerorts kyrkan inom Svenska Missionsförbundet.

Vi vandrade sedan ut från centrumet för att se hur bebyggelsen förändrades. Det visade sig att man kan gå från centrum ut i bostadsområdena runt omkring utan att behöva korsa fordonsgator. Vi stannade till vid en kringbyggd gård med trevningshus runt omkring, och med lekplatser inne på gården; idealiskt för barn. Och många barnfamiljer valde att flytta till Vällingby, i slutet av 50-talet var faktiskt en tredjedel av stadsdelens invånare barn under 16 år!

Ytterligare lite längre bort från centrum fanns det gott om radhus, kedjehus m.m. Vi kom fram till området Atlantis, där familjen Palme bodde på Lövångersgatan. Huset är fortfarande i familjens ägo, men vi avstod från att gå fram och titta på det.

När vi gick tillbaka mot centrum kom vi förbi några terrasshus, som faktiskt är bland de första som byggdes i Stockholm.

Efter att vår vandring avslutats hade vi möjlighet att komma in i Västerorts kyrkan, ritad av Carl Nyrén. Den är byggd i en tämligen renskalad, nästan brutalistisk stil med rå betong på väggarna inne i kyrkorummet, som även väckte uppmärksamhet internationellt. Den världsberömda arkitekten Le Corbusier har varit här, och sagt att det i Europa finns tre kyrkor man måste se; Peterskyrkan i Rom, Notre Dame i Paris och Västerorts kyrkan i Vällingby. Vi hade turen att komma när pastorn var på plats, och han berättade om kyrkan och även om församlingens arbete. Man lägger vikt på att hjälpa utsatta i samhället, t.ex. hemlösa, arbetslösa och andra socialt utsatta människor.

Efter allt detta var det flera av oss som tog en kopp kaffe på det legendariska caféet Pallas.

Åke Norelius

Guidad visning av Konserthusets konst och arkitektur

Den 16 oktober 2024 besökte 21 arbetsmiljöseniorer Konserthuset och fick en mycket trevlig och intressant visning av husets arkitektur och konstskatter. Några av oss hade dessförinnan ätit gemensam lunch i Kungshallen. I konserthuset berättade guiden Viktoria att huset kunde byggas på 1920-talet med hjälp av bl a donationer, testamenten och lotterier. Ivar Tengbom vann arkitekt-tävlingen och hade som mål att huset skulle likna ett grekiskt tempel vid torget. Huset byggdes på bara 2 ½ år och invigdes 1926. Exteriörens blåa färg valdes av Isaac Grünewald.

Efter några få år hade den blå färgen av okänd anledning blivit brun, och huset förblev brunt fram till 1972, då det återfick sin blå färg via Ivar Tengboms son, Anders Tengbom.

Inne i huset skulle man mötas av antiken. Den ursprungliga uppåtriktade belysningen i foajén, formgiven av Simon Gate och Edward Hald, och mosaiken i golvet där är exempel på detta. Stora och lilla konsertlokalen skulle vara på samma våningsplan, för att markera att ingen musik står över den andra. Många kända konstnärer har bidragit till konserthusets utsmyckning, t ex Birger Jonsson som formgivit trappträcket, skulpturer av Ansgar Almquist vid stora salens trappor, Evald Dahlskog med fantastiska intarsiaarbeten på dörrarna in till stora salen, Eva Gullberg med en väv på väggen i trapphuset, Hjördis Tengbom med en marmorrelief ”Barnorkestern”. En stor målning, Orkesterträdet, av Lillemor Tell har tillkommit på 1980-talet. I trädet finns, då man tittar noga, en hel orkester inmålad.

Stora salen renoverades på 1970-talet, Anders

Tengbom var då arkitekt. Då öppnades fonden upp, där det idag finns körplatser, och orgeln som tidigare varit dold bakom en vägg togs fram. I Grünwaldsalen avslutades just en repetition, så vi fick bara ett kort besök längst bak i salen och kunde se de vackra tak-och väggmålningarna.

Agneta Karlström

Folkoperan - Herr Arnes penningar

Vår engagerade medlem Lena Papaioannou hade återigen lyckats skaka fram fina biljetter till Folkoperan, denna gång till ”Herr Arnes penningar” av Selma Lagerlöf. Vi kunde avnjuta föreställningen vid två tillfällen i oktober!

Höstmötet

Vi var 17 deltagare, en via uppkoppling. Anna Fogelberg Wik, stf generaldirektör berättade om verksamheten. Arbetsmiljöverket får förstärkta medel, nya inspektörer har anställts och den nya strukturen för arbetsmiljoregler börjar gälla 1 januari 2025. Sammanslagning med Mynak, myndigheten för arbetsmiljökunskap.

Anna Fogelberg Wik, Lars Lööv, Linn Callin (GD-Assistent) och Håkan Olsson.

Karin Mikaelsson, projektledare berättade om arbetet med Målbild 2035. Karin ville också ha våra synpunkter. Karins bilder finns på hemsidan, under Arkiv, höstmöte.

Vi fick också besök av nuvarande generaldirektör Lars Lööv. Lars har nu arbetat i nio månader och konstaterar att det är positivt att regeringen ger AV mer anslag. Det finns många utmaningar och möjligheter, ett är att förbättra urvalet på inspektioner.

Håkan Olsson som varit stf och tf generaldirektör de senaste åren pratade om sitt senaste uppdrag; att ta fram en ny Arbetsmiljöstrategi. Håkans presentation finns på hemsidan, Arkiv, höstmöte.

Så var det traditionellt höstmöte och protokollet finns på hemsidan, Arkiv, höstmöte.

Karin Lagerkvist

Visning av Spökslottet

Den 27 november, besökte vi, 24 deltagare, Spökslottet (eller Schefflerska palatset). Det är en byggnad från 1700 talet och har varit privatbostad fram till 1924 då det skänktes till Stockholms universitet. Vi fick en intressant och väl genomförd guidning av Cecilia Gottfridsson. Hon berättade om konstsamlingen som innehåller verk från 1300-talet fram till 1980.

Verken från 1900-talet utgörs av konstglas från Orrefors glasbruk i Småland.

Torsten Heinberg